

Etički kodeks Večernjeg lista

Etičko je novinarstvo samo ono koje je potpuno slobodno.
Novinarstvo koje nije etičko nije novinarstvo,
nego profiterstvo ili sluganstvo.

Etički je novinar samo onaj tko je dobar profesionalac.
Častan je i pošten, svjestan pravila profesije,
ali i posljedica ako se ta pravila
krše ili zloupotrijebe.

(Večernji list)

SADRŽAJ:

I. UVOD I SVRHA 4

1. Odnos prema čitateljima	5
----------------------------------	---

II. PROFESIONALNA PRAKSA

2. Predstavljanje sugovornicima	5
3. Odnos s izvorom	5
4. Citati	6
5. Autorizacija	7
6. Pravednost	7
7. Zakoni	7
8. Plaćanje	8
9. Sudske odluke	8
10. Jezik	8
11. Plagijat	8
12. Fotografije	9
13. Novinske agencije	9
14. Diskriminacija – etnička, rasna, vjerska, spolna	9
15. Privatnost	9
16. Uznemiravanje.....	10
17. Djeca	10
18. Djeca u seksualnim prijestupima	11
19. Žalost	12
20. Samoubojstvo	12
21. Bolnica	12
22. Žrtve seksualnog napada	13
23. Izveštavanje o zločinu	13
24. Obustava sudskih postupaka	13
25. Interes javnosti	13
26. Pogreške	13

III. OSOBNO PONAŠANJE I SUKOB INTERESA

27. Vanjski interesi članova redakcije	14
28. Povjerljivost	14
29. Sukob interesa	15
30. Obznana interesa	15

31. Obznana interesa tvrtke Večernji list	15
32. Novinari koji pišu o gospodarstvu i financijama	16
33. Javni angažman članova redakcije	16
34. Društveni angažman	17
35. Honorarni rad	17
36. Besplatni proizvodi i usluge	17
37. Komercijalni proizvodi	19
38. Veze Večernjeg lista	19
39. Vanjske obveze i dužnosti	19
40. Međuljudski odnosi	19

IV. OGLAŠIVAČI, MARKETING, PROMOCIJA

41. Odnos prema oglašivačima	20
42. Odnos redakcije i oglasnog odjela	20
43. Knjige, projekti i autorska prava	21

V. ETIČKO VIJEĆE / VIJEĆE ČASTI

44. Članovi Vijeća	22
45. Rad Vijeća	22

I. UVOD I SVRHA

Svrha ovoga kodeksa je, prije svega, štititi i čuvati povjerenje između *Večernjeg lista*, njegovih čitatelja i poslovnih partnera, i stoga štititi integritet *Večernjeg lista* i njegova sadržaja.

Smjernice ovog kodeksa odnose se na sve članove redakcije čiji rad utječe na sadržaj novina. To su novinari (izvjestitelji, komentatori i istražitelji), urednici, fotoreporter, karikaturisti, redaktori, dizajneri i grafički urednici. Na njih se misli kada se kaže «zaposleni» ili «članovi redakcije».

Kodeksa se ne trebaju držati redakcijski službenici, administrativno osoblje i pomoćno osoblje uz dvije važne iznimke: prvo, nitko od zaposlenih u *Večernjem listu* ne smije za vlastitu korist iskoristiti nijednu tajnu informaciju koju je doznao na poslu, kao što ne smije iskoristiti ni činjenicu da radi u *Večernjem listu* radi stjecanja povlastica ili prednosti. I drugo, nitko ne smije učiniti ništa što bi štetilo ugledu *Večernjeg lista*, posebice njegovoj nepristranosti u izvještavanju o politici (ne izražavati pripadnost nekoj stranci za vrijeme kampanje).

Ovaj kodeks uvažava sva pravila iz Kodeksa časti Hrvatskoga novinarskog društva te Deklaracije o principima rada (postupanja) novinara Međunarodne federacije novinara (IFJ), Kodeksa novinarske prakse Međunarodne federacije novinskih izdavača (FIEJ) i Münchenske deklaracije o pravima i obvezama novinara Europske unije.

Poštovanjem Kodeksa, svi koji rade za *Večernji list* štitit će ne samo novine nego i neovisnost, položaj i ugled kako svoj tako i svojih kolega. Slobodni novinari, dok su angažirani za *Večernji list*, također poštuju ove smjernice.

Nedovoljno poznavanje odredaba ovoga i drugih spomenutih kodeksa ne može biti opravdanje za njihovo kršenje.

Ovaj kodeks je cjelokopna zbirka svih predvidivih situacija koje mogu izazvati stvaran ili prividan konflikt interesa. *Večernji list* zadržava pravo da ovaj kodeks povremeno modificira i proširuje, što će diktirati nove potrebe.

1. ODNOS PREMA ČITATELJIMA

Večernji list se prema čitateljima odnosi otvoreno i pravedno koliko god je to moguće. U tiskanim i online izdanjima svojim čitateljima nudimo potpunu istinu, ništa ne uljepšavamo niti skrivamo nešto što smo doznali. Naše je pravilo da ispravljamo svoje pogreške čim ih primijetimo sami ili nas na njih upozore naši čitatelji.

Prema čitateljima smo jednako pravedni javno i privatno. Od svakog člana redakcije koji surađuje s čitateljima očekuje se poštovanje ovog načela, jer u konačnici, čitatelji su naši poslodavci. Svaka vrsta komunikacije (izravna, telefonom ili pismena) s čitateljima uvijek treba biti uljudna.

Svi članovi redakcije trebaju graditi savez s čitateljima.

II. PROFESIONALNA PRAKSA

2. PREDSTAVLJANJE SUGOVORNICIMA

Večernji list ima sa svojim izvorima jednako pravedan odnos kao i sa svojim čitateljima. Članovi redakcije ne smiju prijetiti nekooperativnim izvorima, niti ulaziti u nečiji privatni život bez razloga. Ne smiju obećavati pozitivno izvještavanje u zamjenu za informaciju.

Članovi redakcije trebaju se uvijek predstaviti sugovornicima o kojima pišu, osim u slučaju kada traže informacije koje su i inače dostupne javnosti. Ne smiju se lažno predstavljati (kao policajci, odvjetnici, poslovni ljudi ili bilo koje drugo zanimanje), osim u situaciji kada istražuju sredinu koja ne prihvaća novinare.

Svoju povezanost s Večernjim listom mogu prešutjeti kazališni, glazbeni i općenito umjetnički kritičari i drugi novinari koji pišu prikaze proizvoda i usluga koje se nude javnosti. Novinarima koji se bave gastronomijom dopušteno je da se ne predstavljaju pravim imenom kako bi zaštitili svoj identitet i izbjegli poseban tretman.

3. ODNOS S IZVOROM

Odnos s izvorima informacija zahtijeva vrlo oprezno i temeljito prosuđivanje i samodisciplinu kako bi se izbjegla stvarna ili prividna pristranost.

Njegovanje izvora je veliko umijeće. Članovi redakcije moraju stalno imati na umu da osobni odnosi s izvorima mogu prerasti u stvarno ili prividno pristran odnos, ali moraju znati da i izvori imaju svoje razloge i žele nas pridobiti na svoju stranu.

Iako ti odnosi izmiču strogim i čvrstim pravilima, bitno je sačuvati profesionalnu objektivnost. Članovi redakcije mogu ići na neformalno piće ili ručak s izvorom, ali moraju praviti razliku između posla i osobnog prijateljstva. Dobar test za nepristranost je sposobnost da održavamo dobre poslovne odnose sa svim stranama u nekom sporu.

Izvori kojima je obećana povjerljivost moraju biti zaštićeni pod svaku cijenu, odnosno, kako je propisano Zakonom o medijima. Međutim, kad god je to moguće, treba navesti izvore informacija što je specifičnije moguće.

4. CITATI

Anonimni citati: Ljudi često govore iskrenije ako im se dopusti da govore anonimno, a upotreba citata iz neimenovanih izvora isto tako može pomoći čitatelju da bolje razumije neku temu. Međutim, olako ili nekritično upotrebljavanje anonimnih citata može biti opasno.

Anonimni citati pogrдна sadržaja mogu se koristiti u iznimnim situacijama, i to samo nakon konzultiranja s odgovornim urednikom. U nedostatku izričitog odobrenja, takve anonimne citate treba parafrazirati.

Večernji list će težiti za tim da anonimne citate objavljuje samo u iznimnim slučajevima.

Izravni citati: Ne bi se trebali mijenjati kako bi im se promijenio kontekst ili značenje.

Govornikov se stil poštuje koliko god je to moguće, a posebno se vodi računa da se sugovornik ne podvrgne podsmijehu. Moguće je izostaviti poštalice i onomatopeje, ali i ispraviti očito pogrešno upotrijebljenu riječ koja bi mogla izazvati nesporazum.

Iz citata ne izdvajamo riječi koje bi mogle uvrijediti treću osobu ili osobu koja ih je izrekla.

Uz stari citat uvijek će pisati kada je točno prvi put objavljen.

Citat iz rasprave na radiju ili televiziji, iz knjige, izvještaja ili članka ne smije se ispravljati, nego njegov izvor mora biti jasno naznačen, a ako ga novinar ne stigne provjeriti mora to jasno u tekstu reći.

5. AUTORIZACIJA

Opće je pravilo da nikome ne treba biti dano pravo na autorizaciju.

Samo u određenim slučajevim sugovorniku može biti dopušten uvid u tekst ili citat, ali bez obveze njihova mijenjanja. Dugačak intervju može biti autoriziran, ali ako sugovornik bitno ublaži ton intervjuja, Večernji list zadržava pravo da takav intervju ne objavi.

Treba izbjegavati autorizaciju kao način dobivanja intervjuja ili suradnje.

6. PRAVEDNOST

Jednako se mora čuti glas «prijatelja» i «neprijatelja». Za novine je jako važno da budu pravedne, a to će biti zahvaljujući pravednosti članova redakcije.

Što je komentar, kritika ili navod ozbiljniji, to je veća naša obveza dati drugoj osobi priliku za odgovor.

7. ZAKONI

Članovi redakcije su obvezni poštovati zakone.

Kako su naši zakoni koji reguliraju ili dotiču javno izgovorenu ili napisanu riječ vrlo kompleksni i stalno se razvijaju, posljedice izgubljenih sporova mogu biti skupe i narušiti nam ugled.

Članovi redakcije trebaju:

- a) upoznati se sa zakonima koji su trenutno na snazi i zatražiti dodatna objašnjenja ako nisu sigurni u pojedine aspekte zakona;
- b) konzultirati našu internu pravnu službu u vezi sa specifičnim problemima pojedinog članka.

8. PLAĆANJE

U osnovi, *Večernji list* ne plaća za priče, osim onih *bona fide* slobodnih novinara. Urednik ili njegovi zamjenici moraju odobriti rijetke iznimke.

9. SUDSKE ODLUKE

Rezultate tužbi za klevete koje se odnose na *Večernji list*, kao i odluke uprave *Večernjeg lista* u tom smislu treba odmah objaviti.

10. JEZIK

Jezik je posebno osjetljiv segment u odnosu *Večernji list* – čitatelji. Neki čitatelji daju prednost standardnom hrvatskom jeziku, a novinari kreiraju tzv. novinarski jezik koji je puno slobodniji, koji se stalno razvija, koji koristi dijalektalne izraze, popularne strane riječi, a sve kako bi se približio određenoj čitateljskoj grupi.

Preporuka je koristiti se standardnim hrvatskim jezikom, a tek u nekim rubrikama ili regionalnim izdanjima dopuštena je veća jezična sloboda.

Ne treba olako upotrebljavati riječi koje bi mogle biti uvredljive.

Psovke se mogu upotrebljavati samo onda kad su apsolutno nužne za činjenice ili za portretiranje osobe u članku; gotovo nikad ne postoji slučaj u kojem je potrebno upotrijebiti psovku izvan izravnog citata. Što je psovka jača, to više treba razmisliti o njezinoj upotrebi. Izbjegavati upotrebu psovki u naslovima, istaknutim citatima i sažecima i ne treba upotrebljavati točkice umjesto slova da bi se izbjegle psovke.

11. PLAGIJAT

Članovi redakcije ne smiju reproducirati tuđi materijal bez navođenja izvora. Izvor objavljena materijala dobivena od druge ustanove treba biti naznačen, što uključuje i navode preuzete iz drugih novinskih članaka. Ime autora treba biti navedeno samo na materijalu koji je u osnovi djelo navedenog autora. Ako članak sadržava znatnu količinu agencijskih vijesti, treba navesti agenciju.

12. FOTOGRAFIJE

Uz digitalno poboljšane ili promijenjene slike, fotomontaže i ilustracije treba stajati jasna oznaka da je o njima riječ.

13. NOVINSKE AGENCIJE

Izveštaji novinskih agencija u pravilu služe kao poticaj na djelovanje unutar onog dijela redakcije koji je zadužen za praćenje događaja.

Kada se agencijske vijesti izravno prenose u obliku kratkih izvještaja, bit će potpisane imenom agencije (AP, Reuters itd.) To pravilo vrijedi za sve rubrike.

Agencijske vijesti neće biti potpisane kada ih Večernji list objavljuje s informacijama iz drugih izvora, jer redakcija preuzima odgovornost za cjelinu, ili će potpisati sve aktere u stvaranju određene priče, pa i agenciju.

14. DISKRIMINACIJA – ETNIČKA, RASNA, VJERSKA, SPOLNA

Općenito, ne objavljujemo nečiju etničku ili rasnu pripadnost, boju kože, vjeroispovijest, seksualnu orijentaciju te bilo koje tjelesne ili mentalne bolesti ili nedostatke neke osobe, osim ako to nije bitno za priču.

Ne objavljujemo etničku ili rasnu pripadnost osumnjičenih za zločin, osim ako ona nije dio opisa koji omogućuje njihovo prepoznavanje ili predstavlja važan dio priče (na primjer, u slučaju zločina iz mržnje).

15. PRIVATNOST

U skladu sa svim zakonima RH koji obrađuju to područje kao i Zakonom o ljudskim pravima (Human Rights Act), vjerujemo u poštovanje privatnosti drugih.

Svatko ima pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, doma, zdravlja i korespondencije. Novinar, a i Večernji list u cjelini, mora biti spreman opravdati zadiranje u privatni život pojedinaca bez njihova pristanka. Zato treba izbjegavati zadiranje u privatnost drugih ljudi, osim u slučaju jasna interesa javnosti. Detalje po kojima osoba može biti prepoznata, kao što su nazivi ulica i kućni brojevi, što može omogućiti

drugima da zadiru u privatnost ili sigurnost onih ljudi koji su postali centar medijske pozornosti, treba objavljivati s oprezom.

Upotreba teleskopskih leća za fotografiranje osoba na privatnim mjestima bez njihova pristanka nije prihvatljiva.

Napomena: Privatno mjesto je svaki privatni prostor na kojem je razumno očekivati određeni stupanj privatnosti.

16. UZNEMIRAVANJE

Novinari i fotoreporteri ne smiju pribaviti niti tražiti informacije ili slike s pomoću zastrašivanja, uznemiravanja ili proganjanja.

Ne smiju fotografirati osobe na privatnim mjestima (kako su gore definirana) bez njihova pristanka; ne smiju ustrajati u telefonskim pozivima, ispitivanju, proganjanju ili fotografiranju pojedinaca nakon što su zamoljeni da prestanu; ne smiju ostati na tuđem imanju nakon što su zamoljeni da odu i ne smiju pratiti osobe.

Urednici moraju osigurati da novinari koji rade za njih poštuju ove zahtjeve i ne smiju objavljivati materijal od drugih izvora koji ne udovoljava tim zahtjevima.

17. DJECA

Posebnu brigu treba pokazivati kada su u pitanju djeca ispod 14 godina, (Kodeks časti hrvatskih novinara, a u svijetu je granica 16 godina). Voditelji rubrika i odjela moraju biti obaviješteni u slučajevima u kojima su djeca fotografirana ili intervjuirana bez dozvole roditelja ili zakonskih skrbnika.

Imena i prezimena maloljetnih osoba se ne objavljuju, osim uz suglasnost njihove zakonskih skrbnika.

Učenicima pojedinačno ili u malim grupama (do pet) ne smije se pristupati niti ih fotografirati u školi bez dozvole službenih osoba i roditelja.

Za objavljuje priča o djetetovu privatnom životu mora postojati opravdani razlog, ali taj razlog ne smije uključivati slavu, ozloglašenost ili položaj djetetovih roditelja ili skrbnika.

Ne treba objaviti priču ili sliku koja bi dijete, njegovu braću i sestre ili vršnjake mogla dovesti u opasnost ili ga na bilo koji način ugroziti, čak i da su im imena promijenjena ili slika zamučena.

Pri intervjuiranju djeca se ne smiju izlagati opasnosti i poniženju, ne smije se oživljavati njegova bol i tuga.

Pri izboru za intervju ne smiju se diskriminirati djeca po spolu, rasi, dobi, statusu, obrazovanju ili fizičkoj sposobnosti.

Promijeniti ime i zamutiti lik svakog djeteta koje je:

- počinitelj fizičkog ili seksualnog zlostavljanja
- bolesno, a posebice HIV pozitivno ili dijete oboljelo od AIDS-a, osim ako roditelji ili staratelji daju suglasnost
- optuženo ili osuđeno za zločin

Posebni su slučajevi kada je objavljivanje identiteta ili prepoznatljive slike u djetetovu interesu:

- kada dijete kontaktira novinara i kada želi da se čuje njegovo mišljenje
- kada je dio neke tekuće kampanje i želi biti prepoznato kao takvo
- kada je uključeno u psihosocijalni program te je javno predstavlja imenom i prezimenom

Potrebno je provjeriti akreditaciju svake organizacije koja tvrdi da zagovara ili predstavlja interese djece.

18. DJECA U SEKSUALNIM PRIJESTUPIMA

Večernji list neće, čak i kad to zakon ne zabranjuje, otkrivati identitet djece mlađe od 14 godina (16 godina) koja su uključena u slučajeve seksualnih prijestupa, bilo kao žrtve ili svjedoci.

U izvještavanju o slučaju seksualnog prijestupa u kojem je dijete žrtva:

- identitet djeteta ne smije biti otkriven;
- identitet odrasle osobe može biti otkriven, ali treba pripaziti da se otkrivanjem identiteta odrasle osobe ne otkrije i identite djeteta (poslužiti se inicijalima);
- riječ "incest" ne smije se upotrijebiti u slučaju u kojem se identitet djeteta žrtve može otkriti;

- treba se pobrinuti da ništa u izvještaju ne sugerira vezu između optuženoga i djeteta.

19. ŽALOST

S ljudima treba postupati sa suosjećanjem u razdobljima žalosti i traume.

U slučajevima nečije boli ili šoka, treba pristupati i tražiti informacije suosjećajno i diskretno. U takvim slučajevima informacije treba objavljivati s osobitom pažnjom, no, to ne treba interpretirati kao ograničavanje prava na izvještavanje.

20. SAMOUBOJSTVO

Od novinara se traži da s posebnom pažnjom izvještava o samoubojstvima ili pitanjima koja uključuju samoubojstvo, imajući na umu rizik da potiču druge na taj čin. Vrlo je rizično i ne preporučuje se objavljivanje fotografija i oproštajnih pisama samoubojica te detaljnih opisa načina na koje je samoubojstvo počinjeno, kao i nekih kategoričkih tumačenja u vezi s takvim slučajem. Ne treba se koristiti religijskim ili kulturnim stereotipima, a još manje nekoga okrivljavati.

O bilo kakvim lijekovima ili opojnim sredstvima treba govoriti u općim terminima sa što manje pojedinosti, ako je to moguće.

Kad god je prikladno, treba navesti telefonski broj linije za pomoć. Treba stalno voditi računa o osjećajima obitelji.

21. BOLNICA

Novinari ili fotoreporter koji traže informacije u bolnicama ili sličnim institucijama trebaju se identificirati odgovornoj osobi i dobiti dozvolu prije nego što uđu u prostore koji nisu namijenjeni javnosti.

Ograničenja zadiranja u privatnost posebno se odnose na raspitivanja o osobama u bolnicama ili sličnim institucijama.

22. ŽRTVE SEKSUALNOG NAPADA

Večernji list ne smije otkrivati identitet žrtava seksualnih napada niti objaviti činjenice koje mogu pomoći otkrivanju njihova identiteta, osim ako postoji opravdani razlog i ako zakon to dopušta, te ako je to izričit zahtjev žrtve.

23. IZVJEŠTAVANJE O ZLOČINU

Večernji list će izbjegavati otkrivanje identiteta rodbine ili prijatelja optuženih ili osuđenih osoba bez njihova pristanka.

Posebnu pozornost treba posvetiti osjetljivoj poziciji djece koja su svjedoci ili žrtve zločina. Ovo ne treba interpretirati kao ograničavanje prava na izvještavanje o sudskim procesima.

24. OBUSTAVA SUDSKIH POSTUPAKA

Večernji list će svakako izvijestiti o obustavljanju nekog sudskog postupka ako je izvijestio o tome da je sudski postupak pokrenut. Obustava postupka oslobađa osobu svake sumnje i to treba poštovati te toj informaciji posvetiti prostor koji će biti razmjerni pozornosti koja je posvećena informaciji o pokretanju postupka.

25. INTERES JAVNOSTI

Mogu postojati iznimke od nekih smjernica kada se može dokazati da su u interesu javnosti. Interes javnosti uključuje:

- otkrivanje ili objelodanjivanje zločina ili ozbiljnog prijestupa;
- zaštitu zdravlja i sigurnosti javnosti;
- sprečavanje obmanjivanja javnosti izjavom ili aktivnošću pojedinca ili organizacije.
- u slučajevima u kojima su uključena djeca članovi redakcije moraju dokazati izniman interes javnosti koji nadilazi inače najvažniji interes djeteta.

26. POGREŠKE

Politika je *Večernjeg lista* da ispravlja pogreške čim je to moguće. Novinarska je obveza iskreno i otvoreno surađivati s urednikom - «zastupnikom čitatelja» i prijavljivati pogreške. Sve pritužbe trebaju biti

prijavljene uredniku rubrike ili izvršnom uredniku. Svi novinari trebaju čitati dnevnu rubriku «Ispravci i objašnjenja» i tjednu kolumnu «zastupnika čitatelja».

III. OSOBNO PONAŠANJE I SUKOB INTERESA

27. VANJSKI INTERESI ČLANOVA REDAKCIJE

Večernji list čuva i održava svoj ugled inzistirajući na neovisnosti i integritetu.

Novinari, naravno, imaju svoj život, interese, hobije, stavove i uvjerenja izvan rada u *Večernjem listu*. Sljedeće smjernice nipošto ne bi smjele novinare ograničavati u tome.

Svrha je smjernica osigurati da vanjski interesi ne dođu u sukob sa životom novina na način koji ili kompromitira urednički integritet *Večernjeg lista* ili ne zadovoljava uvjete transparentnosti, koju naši čitatelji očekuju.

Kodeks je zamišljen tako da se primjenjuje na sve vanjske interese novinara koji bi, ako se ne obznane a javnost za njih dozna, prouzročili da nepristrani čitatelj dovede u pitanje vrijednost doprinosa određenog novinara.

Ovo su više smjernice negoli pravila za sve.

Ako je netko kolumnist — i njegovi su stavovi izloženi svima na uvid — zasigurno će imati više slobode od izvjestitelja, od kojega se očekuje da u svoj rad unese objektivnost. (Kodeks *The Washington Posta* nudi dobar savjet: “Izvjestitelji se trebaju potruditi ostati u publici, izvan pozornice i izvještavati o vijestima, a ne stvarati ih.”)

28. POVJERLJIVOST

Od urednika rubrika koji imaju pristup osobnim podacima članova redakcije traži se da takve podatke smatraju povjerljivima i da ih ne otkrivaju nikome osim u slučaju službene odgovornosti.

29. SUKOBI INTERESA

Stalno zaposleni novinari *Večernjeg lista* trebaju biti svjesni mogućnosti da bi njihove aktivnosti izvan posla (uključujući važan položaj ili aktivan rad u organizacijama, poduzećima ili političkim strankama) mogle biti shvaćene kao da utječu na integritet novinarskog rada ili da dolaze u sukob interesa s njim. Članovi redakcije trebaju obznaniti svaki vanjski osobni, posebno financijski interes, koji bi mogao predstavljati sukob interesa s njihovim profesionalnim radom u *Večernjem listu* ili bi mogao biti tako shvaćen.

30. OBZNANA INTERESA

Uvijek je potrebno obznaniti interes kada novinar piše o nečemu s čime ima kakvu značajnu vezu. To se odnosi i na zaposlene i na slobodne novinare koji pišu za *Večernji list*. Interes treba obznaniti uredniku rubrike ili voditelju odjela još za vrijeme priprema. Potpuna transparentnost može značiti i da se obznana objavi i u novinama ili na internetskoj stranici. Veza ne mora biti formalna prije nego što postane nužno obznaniti je. Neke su veze očite i predstavljaju razlog zašto je od autora zatraženo da napiše prilog za novine. Njih bi trebalo navesti na kraju autorova priloga. Općenito govoreći, novinar ne bi smio pisati o rodbini ili partneru te ih citirati u članku, čak iako su stručnjaci u određenom području. Ako se, zbog bilo kojeg razloga, napravi iznimka od tog pravila, vezu bi trebalo jasno naznačiti.

Urednici koji za *Večernji list* naručuju priloge od slobodnih novinara trebaju osigurati da oni budu svjesni ovih pravila i da obznane svoje interese ako je to potrebno.

31. OBZNANA INTERESA TVRTKE VEČERNJI LIST

Tko god piše članak o tvrtkama koje su povezane s *Večernjim listom* treba tražiti komentare i/ili potvrde redovitim putem. Članovi redakcije moraju biti upoznati s tvrtkama u našem potpunom ili djelomičnom vlasništvu i s interesima naše tvrtke.

Na kraju ovog dokumenta nalazi se pregled područja i tvrtki koja su u našem posjedu ili u kojima imamo interes.

32. NOVINARI KOJI PIŠU O GOSPODARSTVU I FINANCIJAMA

Novinari *Večernjeg lista* koji se bave gospodarskim i financijskim temama trebali bi poštovati sljedeće:

- čak i kada to nije zakonom zabranjeno, novinari ne smiju upotrijebiti za vlastitu korist financijske podatke koje dobiju prije njihova javnog objavljivanja, niti bi smjeli davati takve podatke drugima;
- ne smiju pisati o dionicama ili obveznicama za čiji položaj na burzi oni ili njihova bliža obitelj imaju financijski interes, a da o tom interesu ne obavijeste glavnog urednika, a on urednika rubrike ili priloga;
- ne smiju kupovati niti prodavati, izravno ili preko predstavnika i agenata, dionice ili obveznice o kojima su nedavno pisali ili o kojima namjeravaju pisati u bliskoj budućnosti.

Novinari *Večernjeg lista* u svojim tekstovima moraju poštovati direktive EU o zaštiti investitora i izdavatelja vrijednosnih papira te ne smiju biti navijački nastrojeni ni prema investitorima ni prema izdavateljima.

33. JAVNI ANGAŽMAN ČLANOVA REDAKCIJE

Članovi redakcije neće se kandidirati na lokalnim ili parlamentarnim izborima.

Iako je *Večernji list* svjestan da javni nastupi članova njegove redakcije pridonose ugledu lista i da su najčešće u njegovu interesu, novinari će nastojati ne izražavati javno i na upadljiv način svoja uvjerenja (politička, vjerska itd.). Poštovat će obvezu profesionalne diskrecije i ničim neće dovoditi u pitanje svoju profesionalnu neutralnost i neutralnost *Večernjeg lista*.

Članovi redakcije ne smiju potpisivati javne peticije ili sudjelovati na skupovima podrške nekom javnom cilju ili pokretu ako bi to moglo stvoriti sumnju u njihovu objektivnost i objektivnost *Večernjeg lista*. Oni svoj stav mogu iskazati analizom ili komentarom u listu.

Članovi redakcije mogu se povremeno pojavljivati u radijskim i televizijskim emisijama, ali pri svojim izlaganjima trebaju poštovati uređivačku politiku *Večernjeg lista*. Više slobode u izražavanju imaju kolumnisti i drugi komentatori čiji osnovni posao i jest iznošenje mišljenja, ali i od njih se traži poštovanje načela nepristranosti našega lista.

34. DRUŠTVENI ANGAŽMAN

Članovi redakcije ne mogu biti članovi Vladinih odbora ili povjerenstava, bilo da su za to plaćeni ili ne. Iznimku može odobriti samo glavni urednik uz znanje uprave *Večernjeg lista*.

Članovi redakcije ne mogu biti članovi nadzornih odbora, savjetodavnih tijela ili sličnih grupa, osim novinarskih organizacija ili organizacija koje služe edukaciji novinara. Neće biti zabranjeno članstvo u nadzornim i savjetodavnim odborima onih organizacija za koje je malo vjerovatno da će se naći na stranicama *Večernjeg lista* (dobrotvorna društva, biblioteke, grupe likovnih umjetnika, hobističke grupe, omladinske sportske lige, društveni klubovi...).

35. HONORARNI RAD

Kao opće pravilo, članovi redakcije trebaju izbjegavati honorarno pisanje za biltene određenih poduzeća ili organizacija, posebice ako bi njihov prilog mogao biti interpretiran kao reklamiranje njihova rada.

Članovi redakcije ne smiju se baviti poslovima odnosa s javnošću, plaćenim ili ne, jer on obvezno podrazumijeva sukob interesa. Ne smiju biti niti savjetnici kandidatima za političke i druge javne funkcije, pisati ili uređivati izvještaje ili programe institucija, udruga, klubova i sl.

36. BESPLATNI PROIZVODI I USLUGE

Članovi redakcije ne bi se smjeli koristiti svojim položajem za ostvarivanje dobiti za sebe ili druge.

Večernji list i članovi njegove redakcije neće dopustiti da ikakvo plaćanje, darovi ili druge povlastice umanje točnost, pravednost ili neovisnost izvještavanja. Svaki pokušaj da se s darovima ili uslugama izazove naklonjena uređivačka politika treba prijaviti uredniku. U bitnim slučajevima *Večernji list* će obznaniti takva plaćanja, darove ili druge povlastice.

Treba obznaniti kada avionska kompanija, hotel ili neka druga zainteresirana strana plaća trošak putovanja ili smještaja novinara. Sloboda *Večernjeg lista* ovisi o prihvaćanju takve ponude.

Nikada se ne bi smjelo dogoditi da novinarov partner, obitelj ili prijatelji budu uključeni u kakav besplatni aranžman. Kada partner, član obitelji ili prijatelj prati novinara na putu, dodatne troškove treba platiti novinar ili osoba koja ga prati.

U pripremi materijala za novine na članove redakcije ne bi trebali utjecati komercijalni razlozi - uključujući interese oglašivača.

Sve darove (osim onih beznačajne vrijednosti) koji su skuplji od 500 kuna treba pristojno vratiti ili ih uključiti u akcije koje se organiziraju u dobrotvorne ili humanitarne svrhe.

Članovi redakcije mogu zadržati za sebe, ali ne prodati ili umnožavati, knjige, CD-ove, vrpce, videovrpce i kompjutorske programe koje su dobili da bi napisali prikaz o njima.

Članovi redakcije ne mogu sudjelovati u akcijama pojedinaca ili organizacija o kojima inače pišu za Večernji list ili bi mogli doći u priliku da o njima pišu. Ova se preporuka odnosi na pisanje knjiga, scenarija, izvještaja i sličnih materijala, kao i fotografija.

Fotoreporter i grafički urednici također ne smiju primati na dar opremu, programe ili materijal od proizvođača ili prodavača. Ne smiju javno preporučivati opremu, programe i materijal, niti davati savjete o dizajnu. Cilj ove upute nije ograničavanje suradnje Večernjeg lista s proizvođačima i prodavačima.

Uz suglasnost uprave, glavnog urednika ili art-direktora, članovi redakcije mogu testirati opremu i materijal, ali to testiranje treba nadgledati.

Oprema i materijal moraju, nakon testiranja, biti vraćeni. To se pravilo odnosi i na testiranje automobila.

Napomena: Prema Zakonu o porezu na dohodak primici, koje fizičkim osobama isplaćuju ili daju pravne i fizičke osobe, su oporezivi.

37. KOMERCIJALNI PROIZVODI

Članovi redakcije *Večernjeg lista* ili slobodnjaci, koji ponajprije rade za *Večernji list*, ne bi smjeli reklamirati komercijalne proizvode, osim s izričitom dozvolom izvršnog urednika ili glavnog urednika.

Ne smiju se posebno reklamirati ili preporučivati određene knjige, filmovi, televizijski ili bilo koji drugi programi.

38. VEZE VEČERNJEG LISTA

Članovi redakcije ne bi se smjeli koristiti svojim položajem u *Večernjem listu* za ostvarivanje bilo kakve dobiti ili povlastica u osobnim poslovnim, finansijskim ili trgovačkim transakcijama koje nisu dostupne općoj javnosti. Članovi redakcije ne bi se smjeli koristiti papirom s logom *Večernjeg lista* u poslovima koji nisu u vezi s novinama ili se pozivati na novine radi rješavanja potrošačkih pritužbi, dobivanja brže usluge, popusta ili povoljne kupnje, osim kada je obznanjen takav poslovni aranžman *Večernjeg lista* i druge tvrtke.

39. VANJSKE OBVEZE I DUŽNOSTI

Večernji list prihvaća pravo novinara na privatni život i pravo na sudjelovanje u građanskom društvu. Međutim, članovi redakcije trebaju obavijestiti svog neposrednog urednika ako, u svojstvu radnika *Večernjeg lista*, namjerava:

- svjedočiti na sudu;
- predsjedati javnim forumima i seminarima koje organiziraju profesionalni organizatori konferencija ili komercijalne organizacije;
- prihvatiti bilo koji posao izvan novina koji bi mogao doći u sukob s njegovim profesionalnim obvezama u *Večernjem listu*;
- predsjedati javnim ili političkim forumima i sudjelovati na tribinama;
- dati iskaz ili svjedočiti pred bilom kojim službenim tijelom u vezi s materijalom koji je objavljen u *Večernjem listu*.

40. MEĐULJUDSKI ODNOSI

Članovi redakcije ne bi smjeli pisati o bilo kojoj osobi s kojom su u krvnom srodstvu, bračnoj, bliskoj osobnoj ili finansijskoj vezi, niti bi je smjeli fotografirati ili uključiti u izbor vijesti. Član redakcije koji se nađe u situaciji

u kojoj postoji mogućnost za tu vrstu sukoba interesa, treba obavijestiti urednika rubrike, izvršnog urednika ili voditelja odjela.

Članovi redakcije, koji zbog određenog zadatka odlaze iz Zagreba u regionalna središta ili inozemstvo, trebaju o tome obavijestiti lokalnog dopisnika.

IV. OGLAŠIVAČI, MARKETING, PROMOCIJA

41. ODNOS PREMA OGLAŠIVAČIMA

Večernji list odnosi se prema oglašivačima pravedno i otvoreno, jednako kao prema čitateljima i izvorima.

Odnos između lista i oglašivača počiva na pravilu da je redakcijski tekst strogo odvojen od oglasa te da oni koji pišu redakcijske materijale i oni koji se bave oglasima imaju različite obveze i interese i da neće pokušati utjecati jedni na druge.

Članovi redakcije trebaju ostati neovisni i objektivni tako što će izbjegavati razgovore o potrebama, ciljevima i problemima oglašavanja, osim u slučajevima kada se oni izravno tiču poslovanja redakcije. Novinari i njihovi kolege iz oglasnog odjela mogu, na primjer, razgovarati o prijelomu, rasporedu tekstova i oglasa u listu ili o vremenu objavljivanja posebnih priloga ili drugih dodataka.

Samo kada to odobri uprava Večernjeg lista, novinari mogu sudjelovati u radu različitih grupa i povjerenstava koje se istodobno tiču drugih odjela Večernjeg lista.

Kada to odobri uprava ili glavni urednik, članovi redakcije mogu sudjelovati u marketinškim i promotivnim akcijama koje organizira Večernji list, ali se preporučuje da se drže svog djelokruga posla, svog sektora .

42. ODNOS REDAKCIJE I OGLASNOG ODJELA

Nijedan član redakcije, osim ako ima dozvolu glavnog urednika, ne smije razmjenjivati informacije s kolegama iz oglasnog odjela ili oglašivačima o vremenu objavljivanja ili sadržaju oglasa i članaka. Ne smije davati ni

informacije o tome na kojem zadatku trenutačno radi koji član redakcije, vanjski suradnik, urednik, grafički urednik, dizajner ili fotoreporter.

Reklamni tekstovi, tzv. advertorijali, koji su mješavina reklame i novinarskog teksta, u *Večernjem listu* i njegovim priložima moraju biti jasno označeni i ne mogu ih raditi članovi redakcije.

Sadržaj oglasa koji se objavljuju u *Večernjem listu* i priložima bit će u skladu sa zakonskim propisima.

Oglasni odjel vodi računa da se ne objavi oglas koji bi mogao izazvati tužbu zbog izazivanja mržnje, poticanja na zločin ili je bestidan i sramotan. U takvom slučaju Oglasni će se odjel savjetovati s pravnom službom i odobriti ili ne određeni oglas, te o tome informirati glavnog ili izvršnog urednika..

U oglasima ili reklamnim kampanjama u kojima je Večernji list samo distributer (katalozi, magazini, reklamni proizvodi, darovi itd.) vrijede ista pravila o sadržaju kao i za oglase objavljene u Večernjem listu ili njegovim priložima. Spominjanje imena Večernjeg lista u tim dodacima nije dopušteno, jer se tako Večernji list oslobađa svake odgovornosti za njihov sadržaj.

Članovi redakcije ne smiju ni posredno ni neposredno, čak ni anonimno, sudjelovati u oblikovanju, pisanju, ilustriranju ili prelamanju oglasa koji će biti objavljeni u Večernjem listu, njegovu prilogu ili se s novinama samo distribuiraju.

43. KNJIGE, PROJEKTI I AUTORSKA PRAVA

Član redakcije koji namjerava napisati knjigu na temelju materijala koji je prikupljen za Večernji list mora o tome unaprijed obavijestiti upravu i glavnog urednika Večernjeg lista, kako bi se moglo odlučiti hoće li Večernji list biti izdavač. To se ne odnosi na knjige i projekte u kojima se reproduciraju članci, komentari, fotografije, umjetnički radovi i drugi materijali koji su već objavljeni u Večernjem listu.

Član redakcije ne može pisati knjigu za nekoga ili s nekim tko jest ili bi mogao biti njegova tema redakcijskog teksta.

Član redakcije ne može uzeti plaćeni ili neplaćeni odmor za pisanje knjige ili realizaciju nekog drugog projekta bez dopuštenja glavnog urednika.

Član redakcije nikada ne smije dati bilješke, intervju, dokumente ili drugi radni materijal trećim osobama, uključujući agente, producente i produkcijske agencije, niti im smije otkriti njihov sadržaj. Savjet je da članovi redakcije u nejasnim slučajevima traže savjet pravne službe.

Ako ste u dvojbi, konzultirajte se s urednicima, izvršnim urednicima ili glavnim urednikom.

V. VIJEĆE ČASTI

44. ČLANOVI VIJEĆA

Članovi redakcije biraju na Skupštini novinara Vijeće časti koje ima tri člana. To su profesionalci, ugledni i dovoljno iskusni članovi redakcije koji dobro poznaju proces proizvodnje u Večernjem listu, ali i interes javnosti, posebice čitatelja, izvora informiranja i društva općenito.

Birani su na rok od dvije godine s mogućnošću još jednog dvogodišnjeg mandata. Između sebe biraju predsjedajućeg koji saziva sjednice.

Odluke donose većinom glasova.

45. RAD VIJEĆA

Vijeću časti svojim se pitanjima, primjedbama, pritužbama ili upozorenjima mogu obratiti čitatelji, izvor informiranja, bilo koja druga osoba spomenuta u mediju Večernji list ili njezin zastupnik.

Vijeću časti mogu se obratiti svi članovi redakcije, glavni urednik i nakladnik tražeći mišljenje o pojedinom slučaju.

Vijeće časti daje svoj etički sud utemeljen na ovom Etičkom kodeksu, Kodeksu časti HND-a, Zakona o medijima i drugim potrebnim zakonskim aktima.

Vijeće časti obvezno je razmotriti sve pristigle upite i na njih pošiljatelju pisano odgovoriti te obrazložiti svoju odluku. Vijeće će svoj sud donijeti u roku od 15 dana od primitka upita. Odgovore potpisuju sva tri člana Vijeća.

Svi upiti i odgovori bit će objavljeni i na oglasnoj ploči/@home Večernjeg lista.

U Zagrebu, 15. rujna 2006. godine

Marjan Jurleka
Predsjednik Uprave

Mario Vrgoč
Član Uprave

Miljenko Manjkas
Glavni urednik

Marinko Jursić
Predsjednik Redakcijskog vijeća

Ivana Žmegač
Direktorica Prodaje i oglašavanja

Benjamin Cerovac
Direktor Marketinga i posebnih projekata